

Bouwen aan taalvaardigheid

**Taalbeleidsplan
Gomarus College Assen**

1 Aanleiding, doelstelling en ontwikkeling taalbeleid

Taal is een essentiële factor om succesvol te zijn op school en later in de maatschappij. Iedereen maakt gebruik van taal, want taal is overal. Leerlingen maken vooral gebruik van dagelijks taalgebruik (DAT). Uiteindelijk streven we ernaar dat leerlingen steeds vaardiger worden in schooltaal, ook wel cognitief academisch taalgebruik (CAT) genoemd. Taal hoort niet alleen thuis bij de vakken Nederlands en de moderne vreemde talen; taalbeleid wordt schoolbreed gedragen en raakt daarom iedereen binnen de school. Door gezamenlijk afspraken te maken, krijgen docenten uniforme handvatten voor de manier waarop we met taal omgaan. We willen dat alle leerlingen zich mondeling en schriftelijk goed kunnen uitdrukken en dat zij zakelijke en andere teksten met begrip (én plezier) lezen.

De doelstelling van ons taalbeleid is dat onze leerlingen sterk taalvaardig worden.

Dit is des te belangrijker omdat uit verschillende onderzoeken blijkt dat de leesvaardigheid en vooral ook het leesplezier onder Nederlandse jongeren de afgelopen jaren sterk zijn afgenomen (*Resultaten PISA-2022: Leesvaardigheid Nederlandse Jongeren Opnieuw Drastisch Gedaald - Stichting Lezen, 2023*). Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de educatieve ontwikkeling van leerlingen, omdat goed kunnen lezen en begrijpen wat je leest essentieel is bij alle vakken. Daarnaast heeft lezen een positieve invloed op de psychosociale en emotionele ontwikkeling van jongeren.

Tot en met 2019 bestond er binnen de school een werkgroep Lezen, waarin taalbeleid, begrijpend lezen en ondersteuning werden besproken. Door de coronalockdowns, online lessen en aangepaste roosters kwamen de activiteiten van deze werkgroep op een lager pitje te staan. In deze periode zijn leerlingen bovendien nog minder gaan lezen. Vanaf 2022 is het taalbeleid daarom nieuw leven ingeblazen, met als doel het taalonderwijs binnen het Gomarus College Assen een nieuwe impuls te geven. Dit heeft geresulteerd in dit taalbeleidsplan.

Voor de komende jaren willen we ons inzetten voor het vergroten van zowel de leesvaardigheid als het leesplezier van onze leerlingen. Hieraan gekoppeld besteden we aandacht aan het versterken van de (creatieve) schrijfvaardigheid. Tot nu toe bestaat het stimuleren van lezen en taalontwikkeling voornamelijk uit twee onderdelen: het wekelijkse leesuur en diverse verwerkingsopdrachten bij het vak Nederlands die gekoppeld zijn aan het lezen van boeken. Dit taalbeleidsplan beschrijft hoe we deze bestaande activiteiten verder willen versterken en uitbreiden.

Juli 2026

Carolien van der Molen
Peter Kraan

2 Analyse van de huidige situatie

Op het moment van schrijven is er groeiende aandacht voor taalgericht vakonderwijs. Collega's zijn zich meer en meer bewust van het belang van taal in hun lessen. In dit analyseren we de huidige situatie met betrekking tot ons taalbeleid.

Analyse cito

Jaarlijks wordt de taalontwikkeling van onze leerlingen gevolgd door afname van cito-toetsen. Deze toetsen beslaan de vakgebieden Nederlands (begrijpend lezen en woordenschat), Engels (begrijpend lezen en woordenschat) en Rekenen-wiskunde. Hieronder volgt een samenvatting van uitkomsten op het gebied van taal. Rekenen-wiskunde is hierbij uiteraard buiten beschouwing gelaten. Als we kijken naar de klassen die in het seizoen 2024-2025 voor minimaal het tweede jaar onderwijs volgden op onze locatie, dan blijkt dat er bij bijna alle klassen een (lichte) stijging te zien is; leerlingen volgen gemiddeld genomen het 'lijntje' dat past bij hun ontwikkeling. Uiteindelijk moet ze aan het einde van het voortgezet onderwijs een beoogd referentieniveau bereikt hebben (2F, 3F of 4F). Onderstaande tabel laat de voortgang zien voor wat betreft leesvaardigheid Nederlands (uitgedrukte naar Referentieniveau F):

	Klas 1 (0)	Klas 1 (eind)	Klas 2	Klas 3	Beoogd referentieniveau
2Basis	0,8	0,8	0,8	X	2F
2Kader	1,1	1,3	1,4	X	2F
2TL	1,3	1,5	1,6	X	2F
2Havo	1,3	1,5	2,0	X	3F
2Vwo	2,3	2,4	2,7	X	4F
3TL	1,4	1,2	1,7	1,7	2F
3Havo	2,0	2,0	2,1	2,5	3F
3Vwo	2,5	2,3	2,8	2,7	4F

Taalscan

In juli 2024 is er onder het personeel een taalscan afgenomen. De resultaten zijn duidelijk: het personeel vindt taalvaardigheid belangrijk voor de toekomst en een taak van de hele school. Belangrijke conclusie is dat het overgrote deel van de collega's aangeeft zich zorgen te maken om de taalvaardigheid van leerlingen, waarbij de meeste collega's het als zijn of haar taak ziet om bij te dragen aan de lees- en taalvaardigheid van leerlingen.

Scholing voor het team

In september 2024 zijn de collega's geïnformeerd over taalverwerving van NT2-leerlingen. De groep leerlingen met een NT2-achtergrond is weliswaar klein, maar hebben recht op hulp in het taalonderwijs; net als iedere andere leerling. Ondersteuning vindt niet alleen plaats bij de talen, maar (juist) ook bij andere vakken. Door de NT2-voorlichting is er meer besef gekomen dat taalontwikkeling belangrijk is; niet alleen voor NT2-leerlingen, maar ook voor alle andere leerlingen. Meer over het taalbeleid gericht op NT2-leerlingen zie hoofdstuk 4.

In maart 2026 hebben de collega's opnieuw kennisgemaakt met het stappenplan Lezen. Dit stappenplan hangt in de meeste lokalen, maar in praktijk wordt er weinig

aandacht aan besteed. Tijdens dit scholingsmoment is er uitgelegd wat begrip lezen nu écht is (in essentie is dat dus niet om vragen over een bepaalde tekst te beantwoorden), welke handvatten docenten kunnen gebruiken om leerlingen teksten te laten begrijpen en het belang van rijke teksten. Hieruit voortvloeiend zullen de stappenplannen in de lokalen aangepast worden, waarbij ingezet wordt op minder taligheid op de posters. De leerlingen zullen ook een boekenlegger uitgereikt krijgen waar alle stappen duidelijk uitgelegd zullen zijn.

Speerpunten

Jaarlijks komen de taalcoördinatoren overeen welke speerpunten voor het komende seizoen gaan gelden. Er worden punten gekozen op basis van bijvoorbeeld signalen die worden opgevangen uit de lespraktijk. We zetten het schooljaar 2026-2027 in op de vaardigheden schrijfvaardigheid en leesvaardigheid. Voor schrijfvaardigheid wordt de checklist verslagen geconcretiseerd en voor leesvaardigheid wordt ingezet op leesbevordering én op het zojuist genoemde stappenplan lezen.

Subsidie basisvaardigheden

In het schooljaar 2024-2025 is de subsidie basisvaardigheden toegekend aan onze school. Dit betekent dat er ook uitvoerig beleid geschreven is voor taalvaardigheid. Speerpunt 3 zal een verzameling zijn van een drietal acties in het kader van deze subsidie. Taalbeleid en het uitvoeringsplan voor de basisvaardigheden zullen daarom hand in hand gaan.

3 Speerpunten 2026-2027

In school 2026-2027 gaat het Gomarus College Assen aan de slag met twee speerpunten:

3.1 Schrijfvaardigheid

Leerlingen werken gedurende het jaar aan verschillende soorten schrijfproducten, zoals werkstukken en verslagen. Het Gomarus College Assen vindt het belangrijk dat de basis op orde is bij dit soort eindproducten. Daarom is de checklist verslagen ontwikkeld. Als deze basis niet in orde is, kan het schrijfproduct van de betreffende leerling niet beoordeeld worden. Een tweetal onderdelen krijgen in het schooljaar 2026-2027 meer aandacht, namelijk HAKS en bronvermelding.

HAKS

HAKS staat voor **H**oofdletters, **A**linea's, **K**orte, goed geformuleerde zinnen en **S**pelling en interpunctie. Bij verslagen en andere schrijfproducten van leerlingen kan een docent ervoor kiezen om het ingeleverde werk niet te beoordelen als niet voldaan is aan criteria voor HAKS. De betreffende leerling krijgt dan de gelegenheid om het ingeleverde werk alsnog te corrigeren.

Leerlingen en docenten zijn (al jaren) bekend met HAKS: in ieder lokaal hangt een HAKS-poster, aan het begin van het jaar wordt tijdens de APV het docententeam ingelicht over HAKS en brengen de docenten (Nederlands) dit onder de aandacht bij hun leerlingen.

Bronvermelding

Daar waar een leerling het werk van anderen gebruikt, moet de bronvermelding correct zijn weergegeven. Zo wordt duidelijk waar informatie vandaan komt. Daarnaast moeten leerlingen leren om te parafraseren en te citeren. Het gebruik van AI is gemeengoed geworden en verdient daarom extra aandacht.

Workshop schrijfvaardigheid

Om leerlingen vertrouwd te maken met inhoudelijk juist formuleren, vragen juist analyseren, juiste verbanden te leggen, begrippen uit te leggen, willen we minimaal één workshop geven voor docenten over schrijfvaardigheid bij leerlingen. Het gaat dan om het verschil tussen DAT (dagelijkse algemene taalvaardigheid) en CAT (cognitieve academische taalvaardigheid). Doel hiervan is om een rijke taalleeromgeving te ontwikkelen.

Actiepunten Schrijfvaardigheid 2026-2027

- HAKS verder concretiseren, zodat het voor zowel docenten als leerlingen duidelijk is wanneer werk (niet) beoordeeld wordt.
- De wens van de taalcoördinatoren is om een checklist verslagen (of bijvoorbeeld alleen HAKS) in pocketformat uit te delen aan leerlingen.
- Alles wat met het gebruik van bronnen te maken heeft, actualiseren en verder concretiseren.

3.2 Leesvaardigheid

Diverse onderzoeken (*Leesmotivatie en Leesvaardigheid Versterken Elkaar - Stichting Lezen*, 2026) tonen aan dat leerlingen leesvaardiger worden naarmate zij

meer lezen voor hun plezier en andersom. Sinds schooljaar 2024-2025 hebben wij de beschikking over een nieuwe bibliotheek op school. De bibliotheek is geplaatst op de 1^e verdieping en is een eyecatcher. De daarvoor gebouwde vide staat vooral ten dienste van de bieb.

Het doel is om de inhoud van de bibliotheek zo divers mogelijk te houden. Dit houdt in dat we boeken gaan selecteren op basis van:

- Niveau
- Beoogd publiek (leeftijd, jongens/meisjes, onderwerp, etc.)
- Fictie/Non-fictie
- "Klassieke" boeken én stipboeken/graphic novels/manga
- Actualiteit
- Biografieën

Om leesvaardigheid te bevorderen hebben we de volgende afspraken:

- Deelname aan ABOS VO Light

In Assen bestaat sinds enkele jaren een samenwerking tussen de gemeente Assen, scholen en De Nieuwe Kolk (DNK). Deze samenwerking is gericht op leesbevordering voor vmbo-scholieren. Er worden verschillende, aantrekkelijke (gratis) activiteiten aangeboden voor leerlingen. Centraal hierbij staat de leescirkel van Chambers.

De activiteiten gelden voornamelijk alleen voor vmbo-leerlingen. Voor ieder jaar is er een ander programma:

- Klas 1: kennismaking met DNK door een escape room te spelen.
- Klas 2: het in groepen lezen van een boek met als verwerkingsopdracht het voorbereiden en het maken van een podcast.
- Klas 3: Het lezen van een boek en in de bioscoop kijken naar de verfilming.

- Klas 4: Schrijversbezoek in de klas en het lezen van een boek van deze schrijver.

- Leesuren

Iedere week, uitgezonderd de eerste en laatste week van een periode, zijn er twee momenten dat er in de gehele school wordt gelezen. Er wordt dan minimaal 20 minuten stil gelezen uit een zelfgekozen boek; dit mag ook een anderstalig boek zijn. Deze leeshalfuren vinden verspringend in het rooster plaats. De docent leest dan ook een leesboek (als rolmodel). In principe wordt aan het begin van de les gelezen. In overleg met de klas kan ook een andere afspraak gemaakt worden, bijvoorbeeld langer lezen of de laatste 20 minuten lezen. Om de rust te waarborgen in de hele school verwachten we dat er in de eerste 20 minuten geen activiteiten worden georganiseerd die onrust opleveren.

- Iedere leerling heeft altijd een leesboek bij zich.

Op vrije momenten kunnen leerlingen dan een boek gaan lezen. Dit is een schoolafpraak.

- Uitleensysteem bibliotheek

Om het leesplezier onder onze leerlingen te stimuleren, willen we een divers en actueel boekenaanbod hebben in onze schoolbib. Idealiter krijgen wij alle uitgeleende boeken (die voorzien zijn van een Gomarus-sticker) weer terug, dit is alleen niet een realistische verwachting. De beste resultaten kunnen bereikt worden met een digitaal volgsysteem. In het kader van de subsidie Basisvaardigheden zijn hier zijn financiële middelen voor. Op het moment van schrijven wordt onderzocht welk uitleensysteem het beste bij onze schoolbib past.

Onderstaande was van toepassing op de situatie toen er (nog) geen financiële middelen beschikbaar waren voor een uitleensysteem voor onze schoolbib. Zolang dit uitleensysteem nog niet is geïmplementeerd, blijft onderstaande wensen/afspraken van kracht.

- In ieder leslokaal is een plank aanwezig waarop meerdere boeken (thematisch, maar ook 'gewone' leesboeken) staan.

Dit ondervangt de volgende problemen:

- bij het leesuur hoeven leerlingen dan niet meer last minute een boek te pakken én dit boek wordt niet meer slordig teruggelegd of achtergelaten ergens in de school.
- er zijn geen "loslopende" leerlingen meer in de school tijdens leesuur die óf geen boek zich hadden óf hun leesboek tijdens leesuur uitgelezen hebben.

De volgende optie is dan het meest voor de hand liggend:

- Een kasboek waarbij leerlingen hun naam, de titel van het boek en de datum van uitleen noteren. Dit boek ligt dan in één van de vakken van de bibliotheek en is zo makkelijk te gebruiken door de leerlingen.

Een aanvullende optie is nog om één of enkele inleverdozen neer te zetten op school. Zo moeten de leerlingen 'moeite' doen om hun boek in te leveren. Daarnaast is het idee om leerlingen dan een kaartje te laten invullen met hun naam en wanneer

ze het boek hebben ingeleverd. Ook kunnen we leerlingen vragen om een beoordeling over het boek achter te laten. Dit kan worden bijgehouden door leerlingen (bijvoorbeeld door middel van maatschappelijke stage)

Onze biebboeken zijn te herkennen aan een Gomarus-sticker óp de boeken en een Gomarus-stempel in de boeken. Er wordt minimaal één keer per jaar een reminder via de klassenapps gestuurd om boeken weer terug naar school te brengen. Onze leerlingen (klas 1, maar bij voorkeur ook leerlingen uit klas 2 en hoger) worden aan het begin van het jaar 'opgevoegd' hoe zij omgaan met de bibliotheek en de boeken.

3.3 Acties Subsidie Basisvaardigheden

Zoals eerder genoemd is de subsidie Basisvaardigheden toegekend aan onze school. Hieronder volgen een drietal acties die centraal zullen staan hierbij die raakvlakken hebben met taalbeleid.

- Stappenplan Lezen

De poster met daarop het Stappenplan Lezen hangt in alle lokalen. Leerlingen kunnen dit hulpmiddel raadplegen als ze een lastige tekst lezen en als ze niet weten wat een lastig woord betekent. Doel hiervan is om leerlingen vertrouwd te maken met verschillende lees- en raadstrategieën. Omdat elke docent een talentdocent is, werken alle docenten met dit stappenplan om leerlingen taalvaardiger te maken. Dit document is bijzonder talig. Doelstelling is om deze poster leesbaarder te maken; een pocketversie met alle benodigde informatie zal worden uitgereikt aan de leerlingen.

- DIM

DIM staat voor het directe instructiemodel. Met name in de fases voor het activeren van de voorkennis en de verlengde instructie is er ruimte voor ontwikkeling van woordenschat en vaktaal.

- Workshops

Om te investeren in kennis bij docenten bieden we minimaal éénmaal een workshop bij in het kader van het vergroten van taalvaardigheid van leerlingen. Deze workshop zal in het teken staan van taalgericht vakonderwijs. Te denken valt aan een workshop in het kader van leesvaardigheid of schrijfvaardigheid.

4 NT2-beleid

Docenten passen bij alle schoolvakken taalbewuste vakdidactiek toe, zoals expliciet uitleggen van kernbegrippen of het werken met afbeeldingen en symbolen. Het voordeel hiervan is dat taalzwakke, zo niet alle leerlingen hiervan kunnen profiteren. NT2-leerlingen hebben recht op onderwijs dat hen in staat stelt volwaardig deel te nemen aan het onderwijsprogramma en zich te ontwikkelen. Daartoe biedt onze school passende taalondersteuning, wordt de taalontwikkeling gemonitord en bevorderen we een succesvolle doorstroom naar passend vervolgonderwijs.

NT2-leerlingen hebben een tweetal rechten, ontleend aan de richtlijnen voor de centraal schriftelijke examens (*Bijzondere Groepen Kandidaten*, 2023).

- Zij mogen gebruikmaken van een woordenboek Nederlands – moedertaal en een woordenboek moedertaal – Nederlands.
- Zij hebben recht op extra tijd.

Mondelinge afname van toetsen, verklanking en voorleessoftware zijn in principe geen recht (want niet genoemd als recht bij het centraal schriftelijk examen), maar kunnen wel toegepast worden, als daar behoefte aan is. Richting de examens zal dit hoe dan ook moeten worden afgebouwd.

Voor verdere informatie over NT2-beleid, zie het handboek voor docenten/ouders.

5 Acties

In onderstaand schema staan alle acties voor komend schooljaar (2026-2027):

HAKS concretiseren	Schrijfvaardigheid	
Brongebruik handleiding/concretiseren	Schrijfvaardigheid	
Uniforme handleiding voor bronvermelding	Schrijfvaardigheid	
2x per week lees(half)uur	Leesvaardigheid	
Leerlingen hebben altijd een leesboek bij zich	Leesvaardigheid	
Het uitleensysteem voor de bieb wordt ingevoerd	Leesvaardigheid	
Leerlingen uit minimaal klas 1 en 2 worden 'opgevoed' over de bieb	Leesvaardigheid	Klas 1 en 2 (waar mogelijk klas 3 en 4 ook)
Deelname aan ABOS VO Light	Leesvaardigheid	Alleen voor vmbo-klassen (alle leerjaren)
Stappenplan Lezen gebruiken	Acties Subsidie Basisvaardigheden	
DIM inzetten	Acties Subsidie Basisvaardigheden	
Beoordelen welke 'wensen' worden omgezet in concrete acties.		Gedurende het jaar. Zie hoofdstuk 6.

6 Overig

Hieronder volgt een lijst met punten (of wensen) die door het jaar heen kunnen worden toegevoegd. Gedurende het jaar beoordelen de taalcoördinatoren of deze punten worden ingezet in concrete acties.

De leerling maakt een bewuste keus in welk boek hij/zij meeneemt (eigenaarschap)	
De leerling kiest een boek dat passend is bij het niveau van de leerling	
Vakoverstijgende opdrachten en/of projecten stimuleren gelinkt aan het vrij lezen Hierbij denken we aan binnenschoolse acties, maar ook workshops met een schrijver, schrijfwedstrijden etc.	
Verwerken --> hoe, onderscheid per leerjaar/niveau? -->	
Streefgetal boeken beschikbaar --> 3 per leerling = 900+ boeken	
Leerlingenraad/leerlingen betrekken bij inhoud bibliotheek, verwerking etc.	
Docenten actief betrekken --> hoe?	
Soorten: fictie, non-fictie, comics, dyslecten versies, niveau boeken etc.	
Audioboeken inzetten	
Peiling doen onder leerlingen en docenten qua leescultuur	
Doelen taalniveau verhogen, algemene kennis vergroten, empathie vergroten etc.	
Wedstrijden inzetten voor lezen en/of schrijven	
Onderzoeken bijvoegen als onderbouwing	
Scholing voor taalcoördinatoren	
Passend lezen abonnement --> kijken wat dit precies inhoudt en hoe we het in kunnen zetten	
Krantenabonnement	
Leesstrippenkaart breder inzetten --> Overleggen met Judith	
Alle leerlingen bericht sturen via Magister om hun input voor de bibliotheek (enquête afnemen bij Nederlands)	

Hoe wordt het leesonderwijs vormgegeven in het primair onderwijs? Onderzoek doen bij GBS'en. Doorgaande leerlijn. Hoe wordt het vormgegeven? We willen graag aansluiten bij het PO. Wordt Nieuwsbegrip nog gebruikt? Hoe kunnen we blijvend enthousiast blijven in het VO?	
Combinatie literatuur/films maken?	
Tijdschriften.	
Stripboeken... Ligt een kans omdat veel leerlingen dat ontzettend leuk vinden.	
Leesstrippenkaart: wie worstelen ermee?	
Diataal: abonnement afsluiten? Diaplus heet dat tegenwoordig?	
Leesuur: hoe dat andere scholen dat? Facebook even navraag doen.	
Krant in de klas. Zijn er acties?	
Aandacht voor verschillen: Ondersteuning in de klas (alle leerlingen volgens onderwijsbehoeften), RT (leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben & NT2-leerlingen).	
Boek Schrijfvaardigheid Werkvormen (Tanja de Jonge)	

7 Bronnen

ABOS VO Light. (z.d.). DNK. <https://denieuwekolk.nl/onderwijs/abos-vo-light>

Bijzondere groepen kandidaten. (2023, 22 augustus). Examenblad.nl. <https://www.examenblad.nl/2024/onderwerpen/bijzondere-groepen-kandidaten>

Leesmotivatie en leesvaardigheid versterken elkaar - Stichting Lezen. (2026, 12 maart). Stichting Lezen. <https://www.lezen.nl/onderzoek/leesmotivatie-en-leesvaardigheid-versterken-elkaar>

Resultaten PISA-2022: leesvaardigheid Nederlandse jongeren opnieuw drastisch gedaald - Stichting Lezen. (2023, 6 december). Stichting Lezen. <https://www.lezen.nl/nieuws/resultaten-pisa-2022-leesvaardigheid-nederlandse-jongeren-opnieuw-drastisch-gedaald/>